مجله خوان

به ساز مطبوعه

نگاهی به نشریات دانشجویی مشهد (۴)

غزاله حسین‌پور

در آغاز دهه ۸۰، تک‌برگی با محتوای هنری در دانشگاه فردوسی مشهد منتشر شد که شاید انتشار آن، نخستین گام تولد یک نشریه با محتوای موسیقی در این دانشگاه بود. سال ۱۳۸۹ دومین تک‌صفحه آن نیز به همین شکل انتشار یافت اما حیاتش ادامه‌دار نبود و تا ۴ سال بعد، خبری از رویکرد جدی و پررنگ به موسیقی در نشریات مکتوب این دانشگاه نبود. بالأخره در سال ۹۲، گروهی از دانشجویان و اعضای کانون موسیقی دانشگاه فردوسی مشهد، با توجه به دشواری‌های دریافت مجوز برای هریک از فعالیت‌های این کانون، تصمیم گرفتند آن نشریه را به شکل و شیوه‌ای متفاوت و با نام «ارغنون» زنده کنند تا حرف‌هایشان را از این طریق به گوش مخاطبان خود برسانند و فعالیتشان نیز متوقف نشود. ساز ارغنون پیشینه‌ای کهن در تاریخ موسیقی دارد و حالا تعدادی جوان علاقه‌مند هنر موسیقی در پی استمرار این تاریخ در حد توانایی‌های خود هستند.

نشریه دوزبانه

سروش فرشچین، دانشجوی کارشناسی ورودی ۹۰ در رشته منابع طبیعی و محیط زیست و مدیرمسئول اسبق و عضو هیئت مؤسس نشریه ارغنون، نحوه شکل‌گیری آن را این‌گونه بیان می‌کند: سال ۹۲ ایده انتشار این نشریه شکل گرفت. آن زمان دبیر کانون موسیقی دانشگاه بودم و مدیرمسئولی ارغنون را نیز پذیرفتم. پریان چنگیزی، از اعضای شورای مرکزی کانون، نیز مسئولیت سردبیری را به عهده گرفت. پس از آغاز کار، در پی طراح بودیم که محسن عامل به عنوان نفر سوم به ما اضافه شد. امیرمحمد سهیلی نیز چهارمین نفر این هسته فکری بود و با یک تیم چهارنفره، نشریه ارغنون کلید زده شد و در سال ۹۳ به ثمر نشست. از همان شماره اول سعی کردیم نشریه چهارچوب داشته باشد. یعنی هر شماره شامل بخش مخصوص موسیقی زنان، تاریخ موسیقی، اخبار موسیقی، موسیقی جهان، معرفی ساز و ... باشد. این روند تا الان نیز ادامه دارد. همچنین هر شماره پرونده‌ای ویژه دارد که عموم بخش‌ها حول محور آن می‌چرخد. یک ایده خوب که جلوه آن اخیرا در نشریه ارغنون دیده می‌شود، این بوده است که مطالب را همراه با ترجمه انگلیسی منتشر کنند تا دانشجویان بین‌الملل نیز بتوانند از آن‌ها استفاده کنند. مدیر پیشین نشریه می‌گوید: بعد از شکل‌گیری ارغنون، به طور تصادفی متوجه شدم که قبلا نشریه‌ای با محوریت موسیقی به نام اُرفه در دانشگاه وجود داشته است. اگر زودتر آن را می‌شناختم قطعا در پی زنده کردن ارفه برمی‌آمدم. این نشریه در زمانی منتشر می‌شده که امکانات کمتری در زمینه چاپ در دانشگاه وجود داشته است. بنابراین معتقدم چاپ ارفه با آن شرایط و امکانات، ارزش بیشتری داشته است.

۱۲ گام آهنگین

نشریاتی که در دانشگاه منتشر می‌شوند، معمولا برای چاپ شماره اول مشکل بودجه دارند و ارغنون هم از این قاعده مستثنا نبوده است. شماره نخست به هر ترتیبی که هست چاپ می‌شود و کانون موسیقی این شماره را به فروش می‌رساند تا عوایدش کمکی باشد به تأمین هزینه‌های تداوم کار. شماره اول در ۷۰۰ نسخه و شماره دوم در ۱۰۰۰ نسخه و با کیفیتی بالاتر به چاپ می‌رسد. ارغنون ادامه حیات خود را با موضوع موسیقی دوره قاجار آغاز کرد و در شماره دوم خود، همزمان با جشنواره موسیقی فجر و لغو شدن برنامه علیرضا قربانی در دانشگاه، به این اتفاق و همچنین به گروه دلشدگان که همان سال در جشنواره دوم شد و اجرای آن‌ها در دانشگاه پرداخت. شماره بعدی این نشریه دانشجویی درباره موسیقی خراسان بود که پرونده ویژه آن توانست در جشنواره «تیتر ۹» عنوان برترین مقاله هنری را به دست آورد و ارغنون را به‌عنوان نشریه‌ای هنری در سطح شهر بشناساند. شماره نهم نشریه کانون موسیقی دانشگاه فردوسی هم موفق شد در جشنواره «تیتر ۱۰» به مقام اول نشریات برتر هنری دست پیدا کند. پس از انتشار شماره دهم با مدیرمسئولی جدید در سال ۹۷، این گاهنامه دچار وقفه‌ای یک‌ساله شد اما بعد شماره‌های یازدهم و دوازدهمش نیز انتشار یافت.

بهار برمی‌گردیم

زرآسا زردکانلو، دبیر کانون موسیقی و مدیر مسئول و سردبیر کنونی نشریه تخصصی موسیقایی ارغنون، درباره آن می‌گوید: ارغنون که به صاحب‌امتیازی کانون موسیقی و زیر نظر خانه نشریات دانشگاه فردوسی مشهد منتشر می‌شود، یک نشریه دانشجویی برتر در زمینه نشریات هنری دانشگاه‌های سراسر کشور است. آخرین شماره این گاهنامه تاکنون، اردیبهشت سال ۹۸ به سردبیری و مدیر مسئولی من منتشر شده است. او ادامه می‌دهد: پیشینه فعالیت کانون موسیقی در حوزه نشریات به سال ۸۰ با نشریه ارفه برمی‌گردد که بعد از مدتی وقفه با نام جدید ارغنون در بهار ۸۸ مجددا فعالیت خود را آغاز کرد. از آغاز به کار نشریه ارغنون تا امروز، با وجود وقفه‌ها و مشکلات، تیم‌هایی قوی از دانشجوهای دانشگاه فردوسی گرد هم آمده‌اند و هر تیم ضمن ایجاد تغییرات مثبت، تجربه خود را به نسل‌های بعدی منتقل کرده است. او درباره واپسین شماره نیز تصریح می‌کند: شماره ۱۲ ما به موضوع موسیقی فیلم می‌پردازد که در آن کوشیده‌ایم شیوه‌های جدید و مختلفی برای ارتقای دانش موسیقایی دانشجویان عرضه کنیم.

زردکانلو با اشاره به ادامه روند انتشار ارغنون یادآور می‌شود: ما قصد داشتیم در پایان سال ۹۸ شماره ۱۳ نشریه را منتشر کنیم اما متأسفانه با مشکلات به‌وجودآمده و شیوع کرونا در این اواخر، کار به تعویق افتاد. با این حال، خوش‌بین هستیم که در اوایل سال جدید این شماره را با موضوع تخصصی موسیقی بی‌کلام به چاپ برسانیم.

هست نما

وقتی مارکز برآشفت!

امروزه ویراستاری هر اثر ادبی و حضور شخصی برای انجام این وظیفه در مؤسسه‌های انتشاراتی اموری بایسته است و بدون آن‌ها ممکن است بازار کتاب پر شود از آثاری که به زبان فارسی آسیب‌های جدی می‌زنند. با نگاه یک ویراستار حرفه‌ای و آگاه، متن کتاب می‌تواند روان‌تر و گویاتر و منسجم‌تر شود و کتاب به‌مثابه کالایی هرچه باکیفیت‌تر ارائه گردد. اما گاهی ویرایش به شکلی اتفاق می‌افتد که حتی به‌رغم بهبود نگارش متن، قلمی دیگرگون از نویسنده به نمایش می‌گذارد که هر چه هست، قلم او نیست! به بیانی دیگر، ویرایش امری ضرور است اما مثل دیگر امور، افراط در آن جایز نیست، به‌ویژه افراطی که به هویت نویسندگی تولیدکننده متن لطمه وارد می‌سازد. حسین جاوید، ویراستار و ناشر، مطلبی کوتاه با نام «از نتایج ویرایش بد» در کانال تلگرامی خود انتشار داده که بر همین اصل تکیه دارد. او نوشته است: در سال ۱۹۶۲، وقتی کتاب ساعت شوم گابریل گارسیا مارکز به ناشری اسپانیایی سپرده شد، این ناشر بدون اطلاع مارکز کتاب را به ویراستارهایش داد. ویراستارها در کتاب دست بردند و نثر مارکز را که چاشنی کلمبیایی داشت به نثر رسمی اسپانیایی تغییر دادند. کتاب منتشر شد و مارکز بعد از دیدن نسخه چاپی‌اش به قدری عصبانی شد که آن را اثر خود ندانست. سپس کار را تقریبا از نو نوشت، چون تنها نسخه‌ای را که موجود بود به همان ناشر سپرده بود. ضربه‌ای که به او وارد شده بود چنان شدید بود که ۳ سال نویسندگی را کنار گذاشت! تأکید بر حفظ سبک پدیدآور هنگام ویرایش برای پرهیز از چنین اتفاقاتی است. نویسنده باید ویراستار را چشم دوم خود ببیند، نه دست دوم خود!

بازتاب

دلخوشی در روزگار سخت

نگاهی به پیام‌های دلگرم‌کننده برخی از چهره‌های شاخص فرهنگ و ادب که در فضای مجازی منتشر شده است

خادم

اگر درجه‌ای وجود داشت که می‌شد با آن میزان نیاز جامعه‌ای به امید را سنجید، احتمالا ایران اگر نه در صدر، جزو ۳ کشوری می‌بود که بیشترین نیاز به امید را دارد. تاخت و تاز لشکر کرونا به کشور و سرعت شیوع آن، مردم را در بهت و نگرانی و هراس فرو برده است. در این میان، اجرا نشدن اقدامات پیشگیرانه و سوءمدیریت‌ها در مواردی چون قرنطینه نشدن شهر قم و توزیع نامناسب و نایاب شدن لوازم بهداشتی از قبیل الکل، ماسک، دستکش و ... انتقادهای جدی را در بین مردم برانگیخته است. این واکنش‌ها در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی بسیار دیده می‌شود. اما به هر صورت، کرونا با سرعت گسترش پیدا کرده و تاکنون جان تعداد زیادی از هم‌میهنان را گرفته است. هم‌اکنون جامعه علاوه بر وسایل بهداشتی، نیازمند امدادرسانی روحی و روانی است. ضربه روانی بحران‌ها را می‌توان با نوشدارویی به نام امید کاهش داد، کالایی که تعدادی از اهالی فرهنگ و ادب در این چند روزه عرضه کرده‌اند. ویدئوهای کوتاه اما امیدبخش و دلگرم‌کننده این افراد در شبکه‌های پیام‌رسان و جای‌جای فضای مجازی دست‌به‌دست و دیده شده و بازخوردهای مثبتی هم داشته است. از جمله افرادی که سعی کرده‌اند به مردم دلگرمی بدهند استاد محمدعلی موحد، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، دکتر یونس شکرخواه، دکتر هادی خانیکی، سهیل محمودی و حجت‌الاسلام محمدرضا زائری بوده‌اند.

زندگی پیروز خواهد شد

دکتر محمدعلی موحد، حقوق‌دان، تاریخ‌پژوه و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، امید داشتن را وظیفه وجدانی هر فرد می‌داند و در پیامش می‌گوید: روزگار بدی است، اما اصلا و ابدا شک نکنید که در جنگ میان مرگ و زندگی، زندگی پیروز خواهد شد. مبادا که جوان‌ها بی‌حوصله شوند و بی‌تابی نمایند. جهان آبستن حوادث شگرفی است. امروز که هستیم به وظیفه وجدانی خود عمل کنیم و امید را از دست ندهیم. فردای روشن‌تری در راه است. چه باک اگر من نبینمش؟ دیگرانش خواهند دید.

نامه‌ای نیز با دستخط این شخصیت فرهنگی با همین محتوا منتشر شده است که همگان را به امید دعوت کرده است.

بارها نشان داده‌ایم که می‌توانیم از تازش نازش بسازیم

دکتر میرجلال‌الدین کزازی، استاد ادبیات و شاهنامه‌پژوه، در پیامش به برون آمدن ایران از دل‌دشواری‌ها و بحران‌ها در طول تاریخ اشاره کرده و گفته است: ایران ما در درازنای تاریخ نازش‌انگیز خود دشواری‌های گران و درشتَ را از سر گذرانیده است. بارها از بوته آزمون‌های ستوه‌آور تاریخی سربلند و پیروزمند به در آمده است. ما در این روزها دچار یکی از این آزمون‌ها و دشواری‌های بزرگ شده‌ایم. اما من به‌استواری می‌دانم که این دشواری و آزمون را پشت سر خواهیم نهاد. بهار دل‌افروز از راه می‌رسد، روزگار شکفتگی و شادمانی. پیام بهار این است که شکفتگی برونی را به درون خود ببریم. خویشتن را شادمانه بشکفانیم. ما بارها آشکار نشان داده‌ایم که می‌توانیم از تازش نازش بسازیم و از ویرانی آبادی و از اندوه شادی و از خواری والایی و از تیرگی روشنایی. این‌بار نیز می‌باید دیگر بار آشکار و استوار نشان بدهیم که بر آنچه پیش آمده است چیره خواهیم شد، به یاری یزدان پاک و به پشتوانه منش مِهینه ایرانی.

او در بخشی از پیام تصویری‌اش از جامعه پزشکی و درمانی کشور تشکر کرده است: همچنان شایسته می‌دانم که از ژرفای دل از پزشکان و پرستاران و کارکنان بیمارستان‌ها که شبانه‌روز با تلاش نستوه می‌کوشند که هم‌میهنانشان را از این بیماری به دور بدارند و آنان را که بدان دچارند درمان کنند، سپاس گزارم. کزازی با شعری به پیامش این‌گونه خاتمه داده است: آمد بهار و گیتی، زیبا شد و دل‌آرا/ خندان و خرم آمد از خار تا بخارا// در این زمان زیبا در بهار بستن/ تلخ و ترش نشستن یارا که راست یارا.

هزار باده ناخورده در رگ تاک است

دکتر یونس شکرخواه، روزنامه‌نگار و استاد علوم ارتباطات، صحبتش را با این مصرع آغاز می‌کند: «هزار باده ناخورده در رگ تاک است» و بعد از آن ادامه می‌دهد: الان نقاط آسیب ما بسیار جلوه‌گر شده است. از اجتماعی‌گرایی، از اندیشه پیشرفت، از اندیشه فتح و غلبه به هر وسیله و هر نیت رسیده‌ایم به نکته‌ای که مثل اینکه فردفرد خیلی آسیب‌پذیر هستیم. من می‌گویم نترسیم. [کرونا] ۲۰ تای ما را از زمین، بیست‌ویکی بلند شویم. احتیاط کنیم، رد می‌شویم. ما بار اولمان نیست. ما بارها زخم دیده‌ایم. بارها مرهم گذاشته‌ایم. بارها پا شده‌ایم و زندگی کرده‌ایم. کامنت‌هایی که پای فرسته این استاد روزنامه‌نگاری در اینستاگرام گذاشته شده است، تقدیر و تشکر از انرژی مثبتی است که تزریق کرده و باعث دلگرمی شده است. البته کسی نپرسیده که آیا برای سوءمدیریت‌ها مانند قرنطینه نکردن شهرهای آلوده هم ویدئو یا یادداشتی انتقادی منتشر کرده است یا نه، و اگر نکرده است چرا.

امید هیچ معجزی ز مرده نیست، زنده باش

دکتر هادی خانیکی، استاد ارتباطات، نیز در پیامی می‌گوید: به نظر من، تنهایی و دل‌تنگی را داریم یاد می‌گیریم. دارم به مردم خوش‌بین می‌شوم. دارند یاد می‌گیرند چه‌کار کنند. برخی‌ها در واکنش به این صحبت او که مردم دارند یاد می‌گیرند، از نقش و وظیفه حکومت و دولت پرسیده‌اند. او در ادامه پیغام ویدئویی خود خاطرنشان می‌کند: نابود نمی‌شویم. ضربه می‌خوریم ولی نابود نمی‌شویم.

و همین سخن او باعث شده است عده‌ای در کامنت‌هایشان از او بپرسند که منظورش از نابود نشدن چیست که البته خانیکی تاکنون (لحظه تهیه این گزارش در بعدازظهر سه‌شنبه) پاسخی به آن‌ها نداده است.

این شخصیت سیاسی همچنین با اشاره به تغییرات پیش‌آمده در روابط اجتماعی یادآور شده است: داریم به سمت کشف خانه و روابط مبتنی بر خانه و خانواده می‌رویم، به سمت پذیرش الزامی ارتباطات مجازی و تکیه بر فناوری.

او از تلاش و ازخودگذشتگی و دیگردوستی کادر درمانی تقدیر کرده و پیامش را با قسمتی از شعر هوشنگ ابتهاج (سایه) خاتمه داده است: «امید هیچ معجزی ز مرده نیست؛ زنده باش!»

انسان برای شکست آفریده نشده است

سهیل محمودی، شاعر و ترانه‌سرا و مجری، برای پشتوانه حرفش از ادبیات مدد می‌گیرد: ما در ادبیات یاد گرفته‌ایم که زندگی جریان خودش را دارد، از رودکی تا همین بغل گوشمان، سپهری نازنین، که می‌گوید: «زندگی چیزی نیست که لب طاقچه عادت از یاد من و تو برود.»

او در اشاره‌ای کوتاه به تغییری که با آمدن ویروس کرونا در زندگی‌ها ایجاد شده است می‌گوید: من اگر نمی‌توانم خواهرم را مانند قبل هفته‌ای دو سه بار ببینم، اما می‌توانم روزی یک بار به او زنگ بزنم. محمودی همچنین رمان و شعر خواندن را کاری می‌داند که می‌شود که با آن با تجربیات دیگر انسان‌ها مواجه شد و سخنش را با جمله‌ای از ارنست همینگوی، نویسنده شهیر آمریکایی و خالق «پیرمرد و دریا»، تمام می‌کند که چنین نوشته است: «انسان برای مرگ آفریده شده است، اما برای شکست، هرگز.»

برای هم دعا کنیم

حجت‌الاسلام محمدرضا زائری، روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه، هم که در رسانه‌های مجازی و کاغذی فعالیت شایان توجهی دارد، چنان‌که انتظار می‌رفت، از منظر دینی به وضع موجود نگاه کرده و مخاطبانش را به دعا موعظه کرده است. او در پیام ویدئویی‌اش می‌گوید: انسان مؤمن باور دارد که دستش خالی برنمی‌گردد. او همچنین گفته است که: انسان باورمند به قدرت بالاتر متوسل می‌شود، به ابزار و وسایل مادی متوسل است، نیازهای طبیعی را برطرف می‌کند، قواعد را رعایت می‌کند، اما می‌داند آن چیزی که سلاح اصلی اوست، ارتباط با خداست. وقتی نیاز خودش را احساس کرد، وقتی متصل شد به آن قدرت مطلق، دیگر تنها و بی‌کس نیست، یک نفر نیست. تمام قدرت عالم هستی پشت سر اوست و این دعا اثر دارد، به‌ویژه وقتی برای هم دعا می‌کنیم و وقتی به یاد هم هستیم. در روایت ما هست که مؤثرترین دعا، دعایی است که برای دیگران می‌کنیم.

گزارش

حال ناخوش بازار کتاب

ناشران از آثار سوء شرایط این روزها بر فروش کتاب می‌گویند

در این روزها که لزوم و اولویت حفظ جان بیش از همیشه مورد تأکید و توجه است، هر توصیه و راهکار مفیدی می‌تواند آسیب‌ها و کاستی‌های خاص خود را نیز داشته باشد. بیشترین توصیه‌ای که مسئولان و افراد آگاه در این روزها برای در امان ماندن مردم از شر بیماری کرونا مطرح می‌کنند، ماندن در خانه است، اما این راهکار مشکلاتی را به همراه دارد که از مهم‌ترین‌هایشان وخامت وضعیت اقتصادی است. حضور نیافتن مردم در بازارهای مختلف از گردش پول و داد و ستد هم می‌کاهد و در نتیجه شرایط نامساعدی رقم خواهد خورد. در این میان، بازار کتاب نیز از این بحران آسیب دیده است. ایسنا در گزارشی با پرسیدن درباره حال و روز نشر از ناشران، اوضاع را وخیم تشخیص داده است.

کتاب‌ها روی دست ناشران مانده است

منوچهر حسن‌زاده، مدیر نشر مروارید، به این خبرگزاری گفته است: اوضاع وخیم است. آن تعداد از مراکز فروش که سفارش داده بودند و برایشان ارسال کرده بودیم، سفارش‌ها را برگشت داده‌اند. آن‌هایی هم که برنگردانده‌اند تقاضا کرده‌اند که پرداختشان را ۳ ماه عقب بیندازند. او وضعیت ناشران را وخیم‌تر از همه خوانده است زیرا ناشران کاغذ و دیگر مایحتاج را نقد خریده‌اند و پول چاپخانه، صحافی و ... را نقد داده‌اند و کتاب‌ها را برای بازار عید و نمایشگاه کتاب در انبارشان گذاشته‌اند، اما حالا روی دستشان مانده است. به گفته او، کمابیش همه دریافتی‌هایی هم که منتظر بوده‌اند بگیرند به درخواست کتاب‌فروشی‌ها ۳ ماه عقب افتاده است.

حسن‌زاده در ادامه صحبت‌هایش به خبرنگار می‌گوید: یک ماه پیش کار در حال جان گرفتن بود. کارکنان جدید استخدام کرده بودیم و در حال توسعه کار بودیم، اما یک‌دفعه همه کار فرو ریخت و پیامدهایش بدتر هم خواهد بود، چون اهل قلم حق‌التألیفشان را می‌خواهند. آن‌ها هم چشم امیدشان به همین بوده است.

کتاب‌فروشی‌ها بسته شده‌اند

محمود احمدی، مدیر فروش نشر ماهی، شخص دیگری است که این گزارش سراغش رفته است. او میزان فروش کنونی را مقایسه‌نشدنی با اسفند سال‌های گذشته می‌داند و گفته است نشر ماهی در این روزها و روزهای قبل حتی فروش اینترنتی هم نداشته است: مراکز پخش به ما می‌گویند که کتاب‌فروشی‌ها بسته شده‌اند یا در حال بسته شدن هستند. احمدی می‌افزاید: برخی از مراکز فروش سفارش می‌دهند، اما نمی‌دانم با چه چشم‌اندازی این کار را انجام می‌دهند.

تجربه افت بی‌سابقه

همه‌گیر شدن ویروس کرونا توجه شهروندان را به فرهنگ خرید اینترنتی جلب کرده است. زهرا طالبی، مدیر «آژانس کتاب»، دراین‌باره می‌گوید: اسفند همیشه ماه فروش ما بود، اما در این مدت فروشمان به حداقل ممکن سال رسید. کتاب‌هایی که ما عرضه می‌کنیم بیشتر دانشگاهی هستند، و با تعطیل شدن دانشگاه‌ها عملا کارمان تعطیل شد و ما ماندیم و حقوق کارمندانی که باید پرداخت کنیم. او ادامه می‌دهد: بعد از عید هم در حالت معمول کار از رونق می‌افتد، چون دانشجویان اول ترم بهتر کتاب می‌خرند و اواخر ترم به کپی کردن از روی کتاب یا جزوه رو می‌آورند. طالبی افت فروش «آژانس کتاب» را در روزهای اخیر بی‌سابقه می‌خواند و می‌گوید: چند ماه قبل که خیابان‌ها شلوغ بود و اینترنت قطع شده بود، کار ما رشد کرده بود، اما این‌بار به ما هم آسیب زده شده، و نه فقط بر ما، که بر همه اصناف تأثیر گذاشته است. او خاطرنشان می‌کند: ما هم فروشگاه داریم و هم فروش اینترنتی اما الان هر ۲ کار خوابیده است. فقط هم ما نیستیم. همه همکارانمان را می‌بینیم که نگران چک‌هایشان هستند. ماه‌هایی بود که می‌توانستند چک‌های ماه‌های دیگر را هم پاس کنند ولی الان نگرانی همه این است که برای چک‌های این ماه باید چه‌کار کنند.

نمی‌توانیم متوجه شویم

محمد صدوقی، مدیر فروشگاه کتاب‌های الکترونیکی «طاقچه»، هم اظهار می‌کند: عرضه نسخه جدید نرم‌افزار «طاقچه» با شیوع کرونا در ایران همزمان شد. در این مدت میزان مراجعه به طاقچه ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است اما به علت این همزمانی، ما نمی‌توانیم متوجه شویم که چون مردم در خانه نشسته‌اند و مصرف اینترنتشان بالا رفته، ما شاهد این رشد هستیم یا به دلیل امکانات تازه نسخه جدید نرم‌افزار.

او ادامه می‌دهد: مصرف مردم از اینترنت در دوران شیوع ویروس کرونا افزایش چهل‌درصدی داشته است. کسب‌وکارهای اینترنتی چند دسته هستند. یک دسته مثل ما مبتنی بر محتوا هستند و چون نیاز به ارسال فیزیکی ندارند، زمانی که مردم اینترنت بیشتری مصرف می‌کنند یا زمان بیشتری برای صرف کردن در اینترنت دارند، فروش و مراجعه‌شان افزایش پیدا می‌کند. چون «طاقچه» کاملا محتوامحور است، در این بازه، رشد فروش را تجربه کرده است اما من این وضعیت را تأیید نمی‌کنم. به طور طبیعی، چون مردم فرصت بیشتری برای سر زدن به اینترنت دارند به سایت‌هایی که عرضه‌کننده محتوا هستند سر می‌زنند درحالی که ممکن است کسب‌وکارهایی مثل ارسال کتاب به طور فیزیکی به دلیل مسئله ارسال، دریافت و سایر موارد دچار مشکل شده باشد.

بر پایه این گزارش، کتاب‌فروشی‌ها درحالی در بهترین زمان سال افت فروش این‌چنینی را تجربه می‌کنند که پس از این نیز تعطیلات عید نوروز و ماه رمضان در پیش است. البته درباره زمان برگزاری سی‌وسومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران که برگزاری آن در اواخر فروردین منتفی شد هنوز تصمیمی گرفته نشده است.

زندگی با موسیقی

حال خوش «خراسانیات»

اثر مشترک ۲ موسیقی‌دان شاخص خراسانی منتشر شد

گروه هنر

چندی پیش خبر انتشار آلبوم موسیقی «خراسانیات»، اثر مشترک محمدرضا شجریان و پرویز مشکاتیان، علاقه‌مندان به موسیقی اصیل ایرانی و به‌طور خاص خراسانی را سر ذوق آورد؛ به‌طوری که از ۱۱ تا ۱۹ اسفندماه که این آلبوم موسیقی در وب‌سایت «ایران گام» و «بیپ تونز» با قیمت ۲۰هزار تومان پیش‌فروش می‌شد، توانست در صدر فروش آلبوم‌های موسیقی قرار بگیرد و سرانجام روز گذشته اثر موسیقایی این ۲ هنرمند شاخص خراسان بزرگ منتشر شد.

قطعات این آلبوم موسیقی که از میان اشعار باباطاهر و ملک‌الشعرا بهار انتخاب شده است، برگرفته از موسیقی مقامی خراسان است. ضبط استودیویی این آلبوم در سال ۱۳۶۵ و با اجرای گروه عارف انجام شده است، درست زمانی که مشکاتیان و شجریان در اوج همکاری با یکدیگر بودند. آثاری همچون «بیداد»، «آستان جانان»، «سرّ عشق»، «دستان»، «گنبد مینا» و «دود عود» نیز ماحصل همین دوران طلایی است.

۴ قطعه با لهجه مشهدی

«خراسانیات»، جدیدترین آلبوم موسیقی منتشرشده در کشور، شامل ۷ قطعه به نام‌های «مقدمه کاروانیان»، «گفتی که ممیر و چهارمضراب (ترک ۲ و ۳)»، «زلفای قجری»، «قطعه خزان»، «تک‌نوازی سنتور»، «ساز و آواز دشتستانی» و «یقین درم» است که تمامی آن‌ها حال و هوای خراسانی دارد و ۴قطعه «گفتی که ممیر و چهارمضراب (ترک ۲ و ۳)»، «زلفای قجری»، و «یقین درم» با لهجه مشهدی خسرو آواز ایران به جامه آواز درآمده است.

نوازندگان این گروه نیز شامل پرویز مشکاتیان، منصور سینکی، جمشید عندلیبی، محمد فیروزی، اردشیر کامکار، بیژن کامکار و ارژنگ کامکار هستند.

اثری ارزشمند برای تاریخ و هویت مشهد

چند ساعتی بیشتر از انتشار آلبوم نگذشته بود که نظر کیوان ساکت، موسیقی‌دان مطرح مشهدی، را درباره «خراسانیات» جویا شدیم. او برای اظهار نظر درباره این آلبوم، ما را به پس از شنیدن آن وعده داد. با این حال به حافظه تاریخی و موسیقایی‌اش مراجعه کرد و گفت که پیش‌تر هم استاد شجریان قطعه‌ای را در دستگاه «سه‌گاه» اجرا کرده بود که با شعری از عماد خراسانی و لهجه مشهدی بود و باور داشت آن اثر هم استادانه و بسیار زیباست: «آنچه که پرواضح است، این است که مرحوم استاد مشکاتیان هنرمندی کاربلد و نابغه موسیقی بود و آقای شجریان هم که جایگاه استادی‌اش بر کسی پوشیده نیست. بر همین اساس حتما این اثر از لحاظ مفاهیم و آنچه که در محتوا دارد، بسیار زیبا و به یادماندنی خواهد بود.»

به گفته ساکت، خلق آثار هنری با گویش‌های گوناگون مردم ایران برای همه هم‌وطنانمان و حتی برای سایر مناطق جهان جذاب خواهد بود: «این دست از آثار همواره دلپذیر و شیرین هستند. این اثر هم قطعا در زمره آن‌هاست. شاهد بوده‌ایم همکاری این ۲ استاد موسیقی آثار مهمی برای فرهنگ و هنر به جا گذاشته است و این اثر هم قطعا از آن دسته است و در فرهنگ و هنر ایران ماندگار خواهد شد. او همچنین موافق است که این آلبوم می‌تواند به‌عنوان یک اثر ارزشمند در تاریخ و هویت شهر مشهد به جا بماند و شهروندان از آن به‌عنوان یک ارزش و میراث ماندگار بهره ببرند.

ضبط «خراسانیات» در استودیو «بل» تهران

چندی پیش به سراغ اردشیر کامکار، نوازنده کمانچه و قیچک در آلبوم «خراسانیات» رفتیم شرح این گفت‌وگو ۱۳ اسفند در همین صفحه منتشر شد. حال به بهانه انتشار «خراسانیات» بخشی از سخنان کامکار را درباره این آلبوم مرور می‌کنیم. به گفته او ضبط این آلبوم مربوط به سال ۱۳۶۴ یا ۱۳۶۵ است: «خراسانیات یکی از آثار موسیقایی فاخری است که بیش از ۳۰سال پیش ضبط شد و اکنون منتشر می‌شود.» او خوب به خاطر دارد که «خراسانیات» را در استودیو «بل» تهران ضبط کرده‌اند. به گفته کامکار، بعد از ضبط این مجموعه، گروه آن قدر با هم جفت‌وجور بودند که با چند نوازنده بیشتر به آلمان سفر کرده‌اند و در آنجا هم آلبوم «دستان» را در کنسرتی اجرا کرده‌اند. این استاد کمانچه و قیچک درباره حال‌وهوای این آلبوم که بیش از ۳۰سال قدمت دارد، می‌گوید: «این اثر شنیداری بر مبنای شیوه آهنگ‌سازی مرحوم مشکاتیان است. او روی شعر ملک‌الشعرا بهار کار کرد و آن قسمت‌هایی از اشعار بهار را که به گویش خراسانی و لهجه مشهدی سروده بود، برگزید و برای آن‌ها موسیقی ساخت. قطعات این آلبوم الهام گرفته از موسیقی خراسان است، نه اینکه گمان کنید موسیقی خراسانی است، اما حال‌وهوایی خراسانی دارد که فکر می‌کنم دلیلش تأثیری بوده که مرحوم مشکاتیان از موسیقی خراسان گرفته است.»

«خراسانیات»، حاصل تمرین شش‌ماهه «عارف»

به نظر کامکار، «خراسانیات» کیفیت خوبی دارد؛ چراکه هم خواننده‌اش استاد شجریان بوده است و هم آهنگ‌سازش مشکاتیان: «اجرای این کار بسیار بادقت انجام شد. شش، هفت ماه با گروه «عارف» تمرین کردیم. در تنظیم و ضبط هم سعی شده است بهترین کیفیت را برای آن انتخاب کنند. آقای شجریان هم که به بهترین شکل ممکن آن‌ها را خوانده است و همین اتفاقات باعث شده است از نظر کیفی و محتوایی کار باارزش و خوبی شود.»

او دلیلی که این آلبوم در مدت کوتاه چندروزه از تاریخ پیش‌فروش، توانسته است مخاطبان زیادی را به خود جذب کند، نام‌هایی چون محمدرضا شجریان و پرویز مشکاتیان می‌داند: «خراسانیات قطعا کار ارزشمندی است. در این موقعیت که این آلبوم منتشر می‌شود، مرحوم مشکاتیان در قید حیات نیستند و از طرفی در جامعه نگرانی‌هایی برای وضع استاد شجریان وجود دارد. از این نظر مردم به این کار علاقه نشان دادند و می‌خواهند ببینند این چه اثری است که بعد از این همه سال منتشر شده است.»

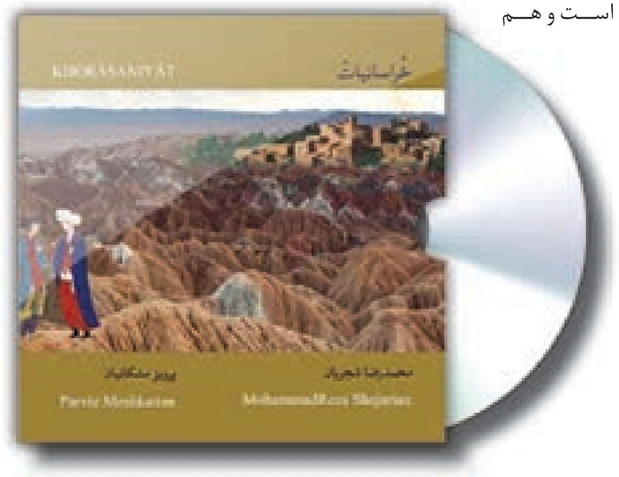

مشکاتیان شعر را خوب می‌فهمید

جمشید عندلیبی، نوازنده نی در آلبوم «خراسانیات»، نیز در گفت‌وگو با ایرناپلاس درباره ویژگی‌های آثار مشترک پرویز مشکاتیان و محمدرضا شجریان و دلایل موفقیت و ماندگاری این همکاری‌ها گفته است: «مشکاتیان داماد شجریان شد. این نسبت خانوادگی کمک کرد بیشتر یکدیگر را بشناسند و با یکدیگر همکاری داشته باشند. طبیعتا زمانی که شناخت افراد از یکدیگر بیشتر باشد، نتیجه کار خیلی یکدست خواهد شد و اثر درخور توجه و ماندگاری ارائه می‌شود. این فرصت باعث شد که آثار با شکل و تأثیرگذاری بهتر و بیشتر اجرا شود. از اینکه آثار این ۲هنرمند جزو کارهای خوب موسیقی ما هستند، شکی نیست. گذشته از توانایی‌های بی‌نظیر محمدرضا شجریان، پرویز مشکاتیان هم در حرفه خود، چه در نوازندگی و چه در آهنگ‌سازی، بسیار توانا بود.» به گفته عندلیبی، آگاهی مشکاتیان از شعر و ادبیات ایران در سطح بالایی بود. شعر را خوب می‌فهمید و درک می‌کرد: «اگر فردی شعر را خوب درک کند و باذوق باشد، می‌تواند آهنگ‌ساز خوبی هم باشد. به عبارت دیگر، موسیقی شعر را درمی‌آورد. به همین دلیل آقای مشکاتیان در آهنگ‌سازی تصانیف باکلام بسیار موفق بود و آثار ممتازی می‌ساخت.» عندلیبی درباره نوازندگی‌اش و سابقه همکاری با محمدرضا شجریان و پرویز مشکاتیان گفته است: «سال ۱۳۵۱ گروه «شیدا» و سال ۱۳۵۶ گروه «عارف» تشکیل شد. گاهی این ۲گروه با یکدیگر ادغام می‌شدند و گاهی هم جداگانه کار می‌کردند و چون مانند یک خانواده بودیم، اکثرا آثار خوبی خلق می‌کردیم. بیشتر آن هنرمندان هم تحصیل کرده دانشکده هنرهای زیبا بودند.»

در قاب تلویزیون

آموزش به شیوه پویانمایی

تدارکات صداوسیمای مرکز خراسان رضوی برای کودکان

نگار راد

شبکه‌های استانی صداوسیما، برنامه‌های پویانمایی و عروسکی متعددی را در طول سال ۹۸ تولید کرده‌اند که بخش مهم آن‌ها برای پخش در نوروز ۹۹ درنظر گرفته شده‌اند. این برنامه‌ها که درمجموع شامل هزارو۶۰۴ قسمت یعنی ۳۸۳ساعت و ۲۱دقیقه هستند، قرار است روی آنتن شبکه‌های استانی و سراسری بروند. براساس اخبار منتشرشده، یکی از استان‌هایی که در تولید این برنامه‌ها مشارکت کرده است، مرکز خراسان‌رضوی است. امسال شبکه استانی خراسان رضوی با سه مجموعه پویانمایی «وله‌های تبریک نوروزی»، «بی‌مار و خارانو» و «گلنار» و یک مجموعه بیست‌وشش‌قسمتی عروسکی با عنوان «قندک و خانم‌جان» به استقبال نوروز ۹۹ می‌رود.

بر این اساس، پویانمایی «بی‌مار و خارانو» مجموعه‌ای به کارگردانی و نویسندگی علی درخشی و گویندگی محمدرضا صولتی است که تلاش می‌کند ضمن بیان نکات آموزنده، با پرداختن به موضوع‌های فانتزی‌اجتماعی لحظاتی شاد و جذاب را برای کودکان و نوجوانان، فراهم کند. سریال داستانی عروسکی «قندک و خانم‌جان» به کارگردانی جواد علیزاده از دیگر تولیدات صداوسیمای خراسان رضوی است که روابط میان یک مادربزرگ و نوه‌اش را به تصویر می‌کشد. این مجموعه علاوه‌بر داشتن درون‌مایه دراماتیک سعی می‌کند پیام‌هایی چون ترویج فرهنگ صحیح آپارتمان‌نشینی، احترام به قوانین شهرنشینی، ترویج ادب اجتماعی، تأکید بر ادب و احترام در محیط خانواده و رعایت حقوق دیگران را به مخاطبانش آموزش دهد. پویانمایی «گلنار» نیز به سفارش مرکز سیمای استان‌های سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران در گروه پویانمایی صداوسیمای مرکز خراسان رضوی تهیه و تولید شده است. داستان این مجموعه که در یکی از روستاهای خراسان رضوی اتفاق می‌افتد، یادآور ارزش‌های دفاع مقدس در جنگ تحمیلی است.

لازم به ذکر است پخش این تولیدات، امسال از چهارشنبه آخر سال آغاز می‌شود و تا پایان تعطیلات نوروز ادامه خواهد داشت.

صاحب خبر

دست‌مریزادِ وزیر

تلاش رسانه‌ها در روزهای ویروسی دیده شد

فعالیت رسانه‌ها در روزهایی که بیماری ویروسی کووید ۱۹ خبرساز شده است، نظر سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی را جلب کرد و او روز گذشته در پیامی توئیتری از زحمات خبرنگاران و عکاسان رسانه‌ها قدردانی کرد. صالحی در پیام کوتاه خود نوشته است: «خبرنگاران رسانه‌های کشور در روزهای سخت کرونایی، می‌کوشند روحیه و امید بیافرینند و سطح آگاهی عمومی و تخصصی را ارتقا بخشند. قلم‌ها و دوربین‌ها در کنار پزشکان و پرستارانند. دست‌مریزاد!». عکاسان و خبرنگاران از جمله اقشار جامعه هستند که باوجود تاکید برای ماندن در خانه، باید در اجتماع حضور داشته باشند و با ثبت اتفاقات و اطلاع‌رسانی درست و بهنگام جلوی گسترش شایعات را در جامعه بگیرند.

زندگی با سینما

۴ کارگردان کمدی در یک فیلم

«چپ، راست» با همکاری پیمان قاسم‌خانی، سروش صحت و حامد محمدی کلید خورد

گروه هنر

رامبد جوان، پیمان قاسم‌خانی، سروش صحت و حامد محمدی، ۴ کارگردانی که سابقه درخشانی در ساخت آثار کمدی دارند، در فیلم سینمایی «چپ، راست» کنار یکدیگر قرار گرفتند. این اولین‌بار است که ۴ کارگردان و ستاره سینمای کمدی در یک اثر مشترک با هم همکاری می‌کنند. به گزارش خبرآنلاین، فیلم سینمایی «چپ، راست» که پیش‌تولید و تولید آن در دی و بهمن امسال در سکوت کامل خبری پیش رفت، نخستین پروژه سینمایی بود که در اولین ساعات اعلام شیوع ویروس کرونا از سمت ستاد ملی مقابله با کرونا، برای حفظ سلامت و ایمنی هنرمندان و عوامل پروژه که از سرمایه‌های اجتماعی کشور هستند، تصمیم به توقف فیلم‌برداری آن گرفته شد.

این درحالی است که کمتر از یک هفته تا پایان فیلم‌برداری «چپ، راست» باقی مانده بود. بدیهی است پس از بازگشت به شرایط عادی، فیلم‌برداری این فیلم سینمایی از سر گرفته خواهد شد. به‌نظر می‌رسد موضوع بحث‌برانگیز فیلم «چپ، راست» نوید کمدی متفاوتی را در اکران سال ۹۹ برای مخاطبان سینما به‌همراه داشته باشد.

رویداد

«نمایش خانه»

در تعطیلی تماشاخانه

جشنواره خانوادگی نمایش برای روزهای قرنطینه راه‌اندازی شد

تعطیلی تماشاخانه‌ها و سالن‌های نمایش در جریان جلوگیری از شیوع ویروس کرونا، باعث شده است هنرمندان تئاتر برای نگه‌داشتن مخاطبان خود دست‌به‌کار شوند. آن‌ها در اقدامی ابتکاری مسابقه‌ای مجازی راه انداخته‌اند تا به کمک آن هم اوقات قرنطینه را شاد و مفرح کنند و هم یاد تئاتر و هنرهای نمایشی را زنده نگه دارند.

از همین روی فراخوان جشنواره مجازی «نمایش‌خانه» با محوریت «چگونه کرونا را شکست دهیم»، «نوروز را در خانه بمانیم» و «متل‌ها و قصه‌های قدیمی سرزمین مادری را احیا کنیم»، منتشر شده است. این فراخوان را سازمان مردم‌نهاد «نیمدری سبز» بوشهر با همکاری دفتر تئاتر خیابانی اداره‌کل هنرهای نمایشی برای بهبود فضای روحی و روانی جامعه طراحی کرده است.

جشنواره با شعار «هر خانه، یک تماشاخانه تئاتر»، برای علاقه‌مندان غیرحرفه‌ای در چهار بخش «نمایش‌های ایرانی»، «نمایش عروسکی»، «نمایش کوتاه» و «استندآپ کمدی» برگزار می‌شود.

آثار باید با تلفن همراه تصویربرداری شود و زمانش بین ۵ تا ۱۵دقیقه باشد. متقاضیان شرکت در این جشنواره می‌توانند ویدئوهای خود را تا تاریخ ۱۹فروردین ۱۳۹۹ ازطریق واتساپ به شماره ۰۹۳۶۹۷۴۰۲۴۶ ارسال کنند. آثار ارسال‌شده در زمینه‌های بازیگری، نویسندگی، کارگردانی، طراحی صحنه و موسیقی داوری خواهند شد.

سیدضیاء هاشمی، دبیر شورای‌عالی تهیه‌کنندگان:

این روزها شاهد انفعال در شورای‌عالی تهیه‌کنندگان هستیم و همین امر موجب شده است درمورد آیین‌نامه اکران فیلم‌های سینمایی، دیدگاه‌های مختلف و مغایر با منفعت سینما بیان شود